

Nr 473.

Av herr **Gustafson** i Göteborg **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 72, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1945 (nr 420) om semester, m. m.*

De i proposition nr 72 framlagda förslagen till ändring av lagen den 29 juni 1945 om semester kunna vi i stor utsträckning ansluta oss till. Det är tillfredsställande, att det nu synes vara möjligt att bereda flera grupper av det svenska folket ökad semester. I detta sammanhang vilja vi dock anföra några synpunkter dels i direkt anslutning till lagen, dels till frågan om beredandet av semester för folkgrupper, som icke beröras av ifrågasvarande förslag.

Ett spørsmål, kring vilket något delade meningar rått, är den tredje semesterveckans förläggning. I det med alternativ I betecknade förslaget från arbetstidsutredningen rekommenderas, att den tredje veckan toges ut i omedelbar anslutning till den övriga semestertiden. Fördelen med en sammanhängande rekreationstid på tre veckor anses i flera remissuttalanden vara så vägande, att detta alternativ skulle vara att föredraga framför andra. Det alternativ, som arbetstidsutredningen benämner som alternativ III, innebär, att den tredje semesterveckan skulle kunna tagas ut utan direkt sammanhang med de två första veckorna och på ett sådant sätt, att arbetsgivarna skulle ha rätt att uppdelade den tredje veckan på enstaka dagar. Speciellt har man då räknat med att den tredje veckan skulle kunna tagas ut i form av fria lördagar under sommarhalvåret. Vid den undersökning arbetstidsutredningen gjort har det dock visat sig vara ett övervägande intresse för en semester tre veckor i följd. Alternativ III har vunnit betydligt mindre anslutning. Man torde dock kunna ifrågasätta, om de förebragta siffrorna ge en fullt riktig bild av t. ex. intresset för ett antal fria sommarlördagar. Hade arbetstidsutredningen, vilket varit naturligt, som alternativ till semester om tre veckor i följd satt upp två veckor och t. ex. åtta eller nio fria sommarlördagar i stället för den tredje veckans sex arbetsdagar, finns det anledning förmoda, att ett betydligt ökat intresse för detta alternativ skulle ha framkommit. Att inom ett stort antal yrkesområden ett större antal fria sommarlördagar icke ur arbetstidssynpunkt är oberättigat som alternativ till den tredje veckans sex arbetsdagar är uppenbart. För en sådan uppdelning av semestertiden inom vissa områden av näringslivet tala, såsom framhållits av statens avtalsnämnd, även produktions tekniska synpunkter. Ur effektivitetssynpunkt är nämligen lördagsarbetet i en del branscher relativt litet lönande. Kostsamma uppvärm-

nings- och igångsättningsprocesser för det ringa antalet arbetstimmar under en lördag äro ofta mindre lönande. Den iakttagna stegringen av frånvarofrekvensen på sommarlördagarna talar också för detta alternativ.

Som departementschefen (s. 77) anför föreligger en möjlighet för parterna att genom överenskommelse bestämma om eventuell uppdelning av den tredje semesterveckan. Alternativ III skulle därför icke böra lagfästas. Vi dela den uppfattningen, att så ej behöver ske. Vid lagens antagande synes det dock vara lämpligt, att riksdagen uttalar, att om parterna komma överens om att uppdelna den tredje semesterveckan på enstaka dagar, man därvid med hänsyn till den i regel kortare arbetstiden under lördagen bör kunna förutsätta att, där ej särskilda skäl tala däremot, flera än sex fria sommarlördagar böra ersätta den tredje semesterveckans sex arbetsdagar.

Samtidigt som vi vilja understryka betydelsen av att de anställda genom den nya lagen få förlängd semester vilja vi fästa uppmärksamheten på att stora kategorier av förvärvsarbetande ännu i betydande utsträckning sakna möjlighet att få tillräcklig ledighet för vila och rekreation. Vi åsyfta i första hand småföretagare och deras hustrur inom jordbruk, hantverk och andra näringsgrenar, som på grund av rörelsens art och omfattning ha svårt att ordna sådan ledighet, ävensom husmödrar i allmänhet.

Mindre företagare deltaga i regel direkt i arbetet vid sidan av sina anställda och leva ofta på samma ekonomiska standard som dessa. Den nya lagen kan komma att innebära en förmån för de anställda, som av företagaren får betalas genom en ökad arbetsbörda och sänkt ekonomisk standard.

Detta förhållande har observerats av arbetstidsutredningen, som i sitt betänkande om treveckorssemestern bl. a. skriver:

»Ur ekonomiska synpunkter äro dessa småföretagare och de anställda ofta ganska jämställda. Det bör givetvis undvikas att förbättrade sociala förmåner för en grupp förvärvsarbetande skola gå ut över en annan grupp, så att den senare socialt sett får en försämrad position.»

Departementschefen har vitsordat, att denna fråga förtjänar den största uppmärksamhet, men synes ha ägnat densamma ett relativt ringa intresse. Den är nu föremål för behandling i arbetsmarknadsstyrelsen.

Ett flertal remissinstanser ha uttalat, att treveckorssemestern ej borde införas förrän småföretagarnas semesterfråga är löst. Om vi för vår del ej kunna ansluta oss till en sådan tanke, beror detta ingalunda på att vi skulle anse att småföretagarnas semesterfråga är mindre betydelsefull än de anställdas. När nu emellertid ett utarbetat förslag om förlängd semester för de anställda redan föreligger, hör denna reform enligt vår åsikt ej uppskjutas. Dock vilja vi föreslå, att riksdagen vid antagandet av ifrågasvarande lag gör ett bestämt uttalande att frågan om semester för nämnda kategorier småföretagare är av sådan vikt, att den snarast möjligt bör bli löst på ett sätt som tillgodoser dessa kategoriers berättigade intressen.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 72 ville *dels* uttala, att frågan om semestermöjligheterna för småföretagare och deras hustrur inom jordbruk, hantverk m. m. samt husmödrar i allmänhet är av sådan vikt, att den snarast möjligt bör bli löst och att därför utredningen i frågan bör påskyndas;

dels beakta vad i motionen anförts om möjligheterna att, där överenskommelse om uppdelning av den tredje semesterveckan träffas, utbyta denna mot ett lämpligt antal fria sommarlördagar.

Stockholm den 14 mars 1951.

Sven Gustafson.

Bertil Ohlin.

Wald. Svensson.

Sven Wedén.

Brita Elmén.

A. Widén.

Carl S:son Schmidt.

Folke Nihlfors.

Erik Rosén.

Filip Kristensson
i Osby.

Axel Gustafsson,
Borås.

Sven Antby.

Oscar Andersson
i Långviksmon.

Rudolf Boman
i Kieryd.

Per A. Johnsson
i Kastanjegården.
